

#18

גליון לשבת קדש
פרשת ויקהל

נעים
שבת

ניעים שבת
הרב בנימין בוימל

"שתי"
"שבתות"

אבל רגע,

בפרשת יתרו

מופיע טעם

אחר לגמרי:

זכור את יום

השבת לקדשו... כי

ששת ימים עשה ה' את

השמים ואת הארץ את הים

ואת כל אשר בהם, וינח ביום השביעי,

על כן ברך ה'... (שמות כ', ח'-י"א).

התבלבלנו. **"כי עבד היית בארץ**

מצרים... ויוציאך," או **"כי ששת ימים**

עשה ה' ... וינח ביום השביעי?" אלו

שני טעמים שונים. ובשניהם נאמר: "על

כן...", משמע זוהי הסיבה בגינה זכינו

במתנת השבת?

והקידוש של ליל שבת בלבד אותנו

לגמרי: "ושבת קדשו באהבה וברצון

הנחילנו **זיכרון למעשה בראשית...**

תחילה למקראי קודש **זכר ליציאת**

מצרים...

מאמר חז"ל מפורסם הוא: "אמר לו

הקב"ה למשה: מתנה טובה יש לי בבית

גנזי ושבת שמה, אני מבקש ליתנה

לישראל, לך והודיעם" (שבת י"ע"ב). אך

תמוה הוא מאוד: א. וכי רק שבת מתנה

היא? ומצוות סוכה, למשל, אינה מתנה

נפלאה? ומה עם תפילין? מזוזה? ציצית?

היינו מוותרים על אחת ממתנות אלו? ב.

מהי המשמעות של "בית גנזי", ומדוע

נגנזה שם אותה המתנה? ג. מהו פשר

ההכרזה החגיגית: "ושבת שמה!"? איזו

בשורה יש בכך?

בהיותי בחור, פגשתי פעם בר'

שלוימה'לה קרליבך ברחובה של "גאולה"

ילמדנו רבינו,

מה לשבת

קודש וליציאת

מצרים?

הנה, מכורש!

"שמור את יום

השבת לקדשו... ויום

השביעי שבת לה' אלקיך...

וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים... על

כן צינך ה' אלקיך לעשות את יום השבת"

(דברים ה', י"א-י"ד).

שביבי | הרב
אמונה | אהרון בייפוס

"משנכנס אדר מרבים בשמחה"

משימה לא הגיונית, לכאורה,

שהרי טבעו של האדם להיות טרוד,

דואג ושקוע בענייניו, היאך ניתן

להורות לו, לעבור למצב שמחה

ברגע אחד?

השיב ע"כ הגר"ד סגל:

אדם הפוגש את מי שהתגעגע אליו,

מתמלא הוא שמחה ברגע אחד, ללא

צורך בהסתגלות, רגשותיו פועלות

בעוצמה. השמחה פורצת...

בחודש אדר, כלל ישראל נפגש עם

בורא עולם!

ההתבוננות בהשגחה המופלאה

שהביאה ליניסי פורים, "מפגישה"

אותנו עם הקב"ה...

והשמחה פורצת!!!

הלשון בחז"ל: "כשם משנכנס אב

ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר

מרבים בשמחה,"

מלמדים כאן על דבר והיפוכו:

באב, מתאבלים על מה שאין!

באדר, שמחים על מה שיש...

בירושלים. הוא ביקש: "אמור נא משהו מהרבי'ה שלך" ... ואף הוא תרם את חלקו ואמר ווארט בשם הנת"ש: "בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" – בני ישראל הוא כינוי לאנשי המעלה, בני העליה. הם יודעים שהשבת "אות הוא" – לקשר החזק והמיוחד עם הבורא. "לעלם" – לעוילם גוילם, לפשוטי העם, להם נסביר: "כִּי שָׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ...". – הסבר טכני מניח את הדעת: השבת היא יום של מנוחה כי כך היה במעשה הבריאה.

אימרה חסידיית שנונה ופיקנטית, (ועיין באוה"ה הק') אך עומק כה רב יש בה. נצלול לתוכו באמצעות חידה: מתי לראשונה מופיעה המילה "שבת" בתורה? נו, לכאורה במעשה בראשית, ערש הולדתה של שבת. טעות בידינו! הבה ונראה: "וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי... וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי... וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי... (בראשית ב, ב-ג).

למרבה הפלא מופיעה ה"שבת" לראשונה רק בספר שמות (טז, כה) ולא בכדי. כי שני רבדים ישנם במהותה של השבת. שתי קומות בנויות זו על גב זו. קודם כל היא יום מנוחה. כך ברא ה' את עולמו וכך גם הנהיג בו, ששה ימים מלאכה וביום השביעי מנוחה. לבחינה זו של "יום מנוחה" שייכות גם אומות העולם ואפילו בעלי חיים – "למען ינוח שורך וחמורך וגרך אשר בארצך". היא קרויה בתורה: "יום השביעי" (סופ"ש). וזוהי הקומה הראשונה – **זיכרון למעשה בראשית.**

הקומה השניה גבוהה היא עד מאוד, שייכת רק לעם ישראל, והיא **זכר ליציאת מצרים**. "מתנה טובה" שחיתכה אלפיים שנים גנוזה ומוחבאת בתוך "יום השביעי". עד עתה לא הכירוה ולא ידועה. שם חדש לה: "ושבת שמה". אותה התבקש משה להודיע לישראל: "לך והודיעם". מכירים הם היטב את "יום השביעי" – יום המנוחה. הודע להם על המתנה רבתית המוחבאת בו ביום זה, "שבת שמה"! – יום הקדושה. בל יבזבזוהו לשינה ומנוחה בלבד, בל ימכרו מתנה שכזו בפרוטות.

ונזכרים אנו בסיפור. מנהגו של ר' שמעלקע מניקלשבורג היה שלעולם אינו משיב פניו של עני ריקם. כשלא היו בידיו מזומנים, נטל דבר ערך מביתו ומסרו לעני להתפרנס בו. פעם אחת חיפש בכל ביתו ולא מצא מה לתת, עד שמצא את הטבעת של הרבנית. נתנה בשמחה לעני ופטרו לשלום.

כשחזרה הרבנית לביתה, סיפר לה בעלה על הזכות שגלגל לידיה ("זכין לאדם שלא בפניו") ואיך נידב בשמה את טבעתה היקרה. היא נחרדה: טבעת של מאתיים רובל לעני? סכום עתק הוא. כשמוע ר' שמעלקע כן, יצא בריצה לחפש את העני. העני חשש שהצדיק התחרט והחל לברוח. כרז לו הצדיק בקול גדול: היי, ר' יהודי, רק רציתי לומר לך שטבעת יקרה היא, ערכה כמאתיים רובל. בל תמכרנה בפחות מכך! בל יוליכוך שלל...

אל תפילת ליל שבת נכנסים אנו מתוך התרוצצות רבתי של ימי המעשה. מתוך ההכנות המרובות של ערב שבת, לפיכך מודים אנו בה על הרובד הראשון של שבת – על מנוחת יום השביעי: "אֶתְּהָ קִדְשָׁתְ אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ... וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי... וַיִּשְׁבַּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וכו'".

אחר שטעמנו ממתנת הקדושה של השבת, אחר עונג שבת עם זמירות שירות ותשבחות, מגיעים אנו בתפילת הבוקר אל הרובד הגבוה יותר של שבת, המתנה המיוחדת שהיתה גנוזה ושמורה רק לעם ישראל "שבת שמה": "ישמח משה בַּמַּתָּנָת חֵלְקוֹ... וְכָתוּב בָּהֶם שְׁמִירַת שַׁבָּת... וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לְעִשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת... בֵּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת הוּא... (שמות לא, טז-יז) ומיד ממשיכים בהתלהבות: **וְלֹא נָתַתוּ ה' אֱלֹקֵינוּ לְגוֹי אֲחֵרוֹת. וְלֹא הִנְחַלְתוּ... כִּי לְיִשְׂרָאֵל עִמָּךְ נָתַתוּ בְּאַהֲבָה. הַפְּלֵא וּפְלֵא!**

על מהותה ופנימיותה של המתנה הטובה בעזרת ה' בשבוע הבא.
גוט שאבעס

לא יאפשרו לעצמם ליפול למחשבות מהסוג: "מה עושים?", "מה עכשיו?"... הם לא יתלו את מסוגלותם בתנאים וגורמים חיצוניים, חוסר הברירה לא יגרום להם להרים ידיים, אלא דווקא יעודד אותם להתאמץ ולמצוא את התשובות בעצמם. ככה בנו משכן וככה הומצאו ההמצאות הגדולות בעולם כי לשיטתם והלך מחשבתם "המצוקה היא אבי ההמצאה".

העולם מתחלק לשני סוגי אנשים: יזמים, דרושים
ממציאים, עובדים
מפתחים, למלאכת בניית
ומתפתחים המשכן, הרשים
ומאידך היודעים את מלאכת
מקובעים האריגה, הצורפות,
ונמנעים השיבוץ, הרקמה
(עיין בדעת, ומתאימים מוזמנים לפנות
שמות, עמו' למרכז הערכה והמיון.
שמח) . ראינות העבודה וגיוס
קטלוג משאבי האנוש יעשו
זה איננו על ידי משה רבינו,
גזרת גורל. מנהיג העדה
השיוך לקבוצת וגואלם של
היזמים, המפתחים ישראל
והמתפתחים היא האמונה
ביכולת ותודעת המסוגלות. האמונה
ביכולת, היא זו המבטיחה את האפשרות.
אלה שעושים ומצליחים, מצליחים בגלל
שהם מנסים ולא בגלל שהם מוצלחים.

בבואנו במלאכת החינוך לא די בכך שנלמד איך עושים ומה עושים. עלינו להיזהר ולהישמר לא למהר להיחלץ לעזרתם של המתחנכים ולעשות עבורם, שלא יפתחו תלות בניסיוננו וביכולות

צידה לדרך

ה"חוסר ברירה" מותיר לנו רק את
ברירת ההצלחה!

הביצוע שלנו. עלינו ללוותם בתהליך הגילוי ומציאת התשובות בעצמם. כך נפתח בהם את תחושת המסוגלות, האומץ, התעוזה והאמונה שכה חיוניים למציאת פתרון ומוצא.

מודעות דרושים נתלו על כל עץ רענן ושלטי חוצות בין המחנות והשבטים במדבר. מודעות ועליהם הנוסח הבא:

דרושים עובדים למלאכת בניית המשכן, הרשים היודעים את מלאכת האריגה, הצורפות, השיבוץ, הרקמה והבנייה... מעוניינים ומתאימים מוזמנים לפנות למרכז הערכה והמיון. ראינות העבודה וגיוס משאבי האנוש יעשו על ידי משה רבינו, מנהיג העדה וגואלם של ישראל.

לאחר מלאכת מיון וגיוס אינטנסיבית נמצאו עושי "מלאכת הַרְשׁ וְחֶשֶׁב וְרָקֵם וְאַרְגָּה". המשותף לכל עושי המלאכה היה; שלשאלת משה רבינו: "האם יש להם ניסיון בתחום זה או האחר?" תשובתם הייתה: לא! כולם בלי יוצא מן הכלל לא היו בוגרי בית ספר לאומנות והניסיון התעסוקתי היחיד שלהם היה - עבודת פרך במצרים, שהותירה רושם על כפות ידם המחוספסות והמגושמות ממלאכת גיבול הטיט ובניין פיתום ורעמסס.

אשר על כן, השאלה המתבקשת היא מדוע בכל זאת נבחרו על ידי משה להיות מעושי המלאכה של בניית המשכן? אם מדובר באנשים שלא עברו הכשרה מיוחדת, מה הבדיל בינם לבין שאר אנשי העדה, מדוע אותם כן צירפו ושיתפו במלאכת בניית המשכן ואת השאר לא?

התשובה לשאלות הנ"ל נעוצה בתיאור הבא: "וַיָּבֹאוּ כָּל אִישׁ אֲשֶׁר נָשְׂאוֹ לְבוֹ...". ההבדל בין קבוצת הבנאים ועושי המלאכה לבין שאר העם היה נעוץ בכך שאנשים אלו נשאים לבם לעסוק במלאכת הקודש. נשיאות לב זו משמעה: **אומץ ותעוזה, אמונה ותחושת מסוגלות.**

קבוצת אנשים זו התאפיינה בכך שלמרות ש"לא היה בהם שלמד את המלאכות האלה ממלמד... אבל מצא בטבעו שידע לעשות כן..." (רמב"ן עה"ת).

היכולת לעשות דברים, ליזום וליצור נעוצה בראש ובראשונה בתחושת המסוגלות והאמונה בהצלחה. אין ספק שהכשרה, למידה ורכישת מיומנויות חשובים ונצרכים, אבל סוד המצליחנים נעוץ בתודעת המסוגלות. כשנדרשים המצליחנים להתמודד עם אתגר או קושי הקול המהדהד במוחם יהיה: "כן, אני יכול!". בפוגשם מצב בלתי פתיר

התקשרתי לאשתי. "אני אסביר לך אחר כך. תביאי לכאן את כל הבשר שהוצאת לשבת. וכמה שיותר מהר!". "מה? אבל חלק כבר עשוי! הכנתי קציצות מטוגנות ועוף ברוטב דבש ואננס", אשתי אמרה בחגיגות. "תביאי הכל!", השבתי נחרצות. אשתי הגיעה תוך דקות עם שני סירים גדולים. בינתיים הדלקתי שוב גחלים חדשים. הוצאנו את הקציצות והעוף ממקומם הטבעי בתבשיל לשבת והנחנו אותם על המנגל. העסק התקדם מהר כי הבשר כבר היה מוכן. הפכתי בזריזות כדי לתת קצת טעם של עשן. תוך עשר דקות כל האוכל היה מונח בתבניות, מוכן להגשה. לסיום, אשתי זילפה קצת רטבים מלמעלה ואני הכנסתי הכל פנימה לשולחן.

מיהרתי בחזרה החוצה כדי לקפל את הציוד ולברוח לפני שאני שומע את תגובות החברה על העל האש' המוזר והלא שגרתי שקיבלו.

הייתי קצת מדוכדך שלא הצלחתי לספק את הסחורה כמו שצריך.

בדרכי לאוטו צעק לי אחד המארגנים, "שומע? החברה ממש התחזקו! הם אומרים שזה 'על האש' הכי טוב שאכלו בחיים שלהם! מה זה? עוף עם אננס על האש? תאמין לי, אתה גאון! יצא לך מעולה.

ממש כמו טעם של שבת!"

אדם מורכב מגוף ונשמה והוא זקוק למזון גשמי וגם מזון רוחני. המזון הרוחני מגיע מלימוד התורה והמצוות ואם אדם לא נותן לנשמתו מזון רוחני אז נשמתו תמיד תהיה רעבה, ואפילו אם הוא יאכל את כל המקרר!

"עושים על האש. אתה בא?". זהו אחד המשפטים הכי אהובים עליי.

"אנחנו צריכים שאתה תהיה על 'המנגל'". זהו אחד המשפטים הכי שנואים עליי.

"לכבוד מה עושים 'על האש'?", שאלתי את אחד המארגנים. "סעודת ראש חודש לבחורים שמתחזקים". התחלתי להילחץ. מה, המשך החזרה בתשובה שלהם תלויה ב'קבב' אחד?

נו טוב. אירגנתי את הגחלים ולאט לאט האש נדלקה. הנחתי את הבשרים על המנגל... לפתע הנייד התחיל לצלצל והוציא אותי מהריכוז.

לקחתי את המלקחיים והתחלתי לשוטט בחצר, משגיח מרחוק על המנגל, לוודא שהכל תקין...

לפתע הבחנתי שאני בכלל לא בטווח ראייה מהמנגל! נפרדתי מהר לשלום מהטלפון...

הבשר נשרף! והלהבות החלו להתגבר. ניסיתי לכבות את האש בכל מיני דרכים, שלא הועילו. לבסוף, בשארית כוחותיי, הצלחתי להפוך את המנגל ולחנוק את האש. ברוך ה', יצאתי בנס ללא כוויה אחת, אבל גם ללא נקניקיה אחת.

מה עושים? חשבתי לעצמי, מנסה להסדיר את הנשימה... מה יהיה עכשיו עם החזרה בתשובה של החברה???

אחד המארגנים הוציא את ראשו מהחלון וצעק לי: "הלו, מה קורה עם הבשר? הוא כבר מוכן? החברה פה לא אוהבים שרוף".

"לא אוהבים שרוף", מלמלתי לעצמי. אני מקווה שהם לא אוהבים בשר בכלל... "זה ייקח עוד קצת זמן", מגממתי. "תגידו להם שדברי תורה יותר חשובים מאוכל" (משפט שאני צריך לשנן גם לעצמי).

מה עושים? פתאום הבזיק בי רעיון.

ב. בפרשיות אלו אנו עוסקים בענין המשכן, ראוי להזכיר וורט נפלא על הפסוק שבפרשת תצוה "ושכנתי בתוך בני ישראל". דורשי רשומות אומרים, בית ראשון עמד 410 שנה ובית שני 420 שנה. וזה מרומז במילה 'ושכנתי' ה- 'תי' של ושכנתי מרמז על בית ראשון שהיה 410 שנה. ואם תקח את האותיות 'ושני' (ביהמ"ק השני) מתוך המילה 'ושכנתי' ישאר לך אותיות **תכ** לרמז שבית שני היה 420 שנה.

ונפלא שהגמ' ביומא דף כ' אומרת שבבית שני לא היתה שרויה שכינה כמו בבית ראשון, וא"כ שבבית ראשון הרמז הוא 'ושכן' (בל' יחיד) – 'תי' דהיינו שאני ישכון שם תי שנה. אבל בבית שני הרמז הוא ושני תכ ואין את הרמז של 'ושכן' כמו בבית ראשון.

בימים אלו אנו עומדים לפני סיום מלאכת עריכת הספר משנת ישראל ובו כמאה חמישים סימנים בהלכה שנכתבו בגיליון משנתה של תורה במשך כמה שנים. המעוניין להיות שותף בזיכוי הרבים ולהנציח את יקירו יכנה לפלאפון 052-7658778

אילנא רברבא ה' דב סוקולובסקי

ההתרמה החלה

מוספין. ובא"ר (תרפה) עמד ע"ז. הגרי"ד מבוסטון יישב ע"פ דקדוק לשון המשנה במגילה כט. ר"ח אדר שחל להיות בשבת קוראים פרשת שקלים וכו' ומדויק שעיקר ענין קריאת פרשת שקלים היא רק בר"ח אדר שחל בשבת. כי המחייב של קריאות אלו (שקלים והחודש) הוא ר"ח ושבת, ולא כזכור ופרה שהמחייב הוא רק שבת.

וכיון שלפרשיות אלו יש ב' מחייבים שבת ור"ח, תקנו גם מוספים מלבד יוצרות, בגלל ר"ח שחל בשבת ואם חל באמצע השבוע 'משנה לא זזה ממקומה'.

הכל טוב ויפה. אבל המעיין בסדור אוצר התפילות ח"ב (יש במאורות אגף מערב מדף 814) עמ' 577 יראה שיש גם מוסף לפרשת זכור וגם לפרשת פרה. אכן לא אומרים זאת כי לא הודפס בכל הסידורים אבל היה גם היה ונתחבר ע"י הקליר.

הר"ש סלומון: בספר שמן למאור ח"ב שיצא זה לא מכבר עמ' שי"א הביא מכתב להגאון רבי יהודה טשעזנער אם נער שנעשה בר מצוה אחר פורים צריך לתת מחצית השקל, והלה השיב בשאלה יסודית יותר בזמן שביהמ"ק קיים אם ילד **המשך בעמ' הבא <**

א. "לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת".

הגמ' לומדת מזה ונפסק גם להלכה בסי' של"ט שאין דנים דין בשבת. אומר ע"כ החתם סופר דבר נפלא,

כתוב במשנה באבות על ג' דברים העולם עומד על הדין על השלום ועל האמת, ואם בשבת לא דנים נשאר לנו בשבת השלום והאמת. ואם נשים לב, סופי התיבות של המילים בפסוק של לא תבערו וכו' יוצא 'שלום' ו'אמת', וזה מרמז שבשבת אין עושים דין אך עושים שלום ואמת.

ומעניין, שהמילה 'שלום' ממוקמת במרכז, וה'אמת' הא' בצד אחד והמ' והת' נמצאים בצד השני, כלומר ה'שלום' מפסיק באמצע ה'אמת', וזה רמז שמפני דרכי שלום מותר לשנות מן האמת ולחתוך אותה.

אורך הפטורה: פס' בשו"ע (תכ"ה ותרי"ה) כשחל ר"ח אדר בשבת קוראים הפטורת שקלים ולא ר"ח, אך לא נתבאר הדין בחל ר"ח ביום א' אם קוראים מחר חודש או שקלים. ולענין הפטורת פרשת החודש כ' (תרפה ד) שכשער"ח חל בשבת קוראים הפטורת החודש ולא מחר חודש, אמנם יש לחלק כי שם מזכירים ר"ח ושמה יוצאים בזה גם מחר חודש.

אכן ברוקח כ' (רלג) להדיא שמפטירים שקלים ולא מחר חודש. וכן במרדכי (מגילה תתלא) מוסיף שע"י קריאת פרשת שקלים יתוודע שר"ח קרוב. ובתוס' מגילה לא. ד"ה מפטיר כ' כהמרדכי.

מנהג שכנזים לקרוא רק הפטורת שקלים ולא מחר חודש אבל מנהג ספרדים להוסיף שני פסוקים מהפטורת מחר חודש.

(כך שלשם שינוי הפטורה זו תהיה ארוכה לספרדים יותר מלשכנזים בפרט שמתחילים כמה פסוקים קודם, וע"ז נאמר אפליה מתקנת).

מוספים לזכור ופרה: אמנם בימינו לא נהוג לומר יוצרות בקרב שכנזים ליטאים, אך המתבונן ימצא בחלק מהסידורים בסופם פיוטי מוסף של שקלים והחודש שלא כשאר פרשיות שיש רק יוצרות ולא

החייב להוציא את כל כספו למחצית השקל רמב"ם ספר המצוות קע"א, ובפ"א מהלכות שקלים "מצות עשה מן התורה ליתן כל איש ישראל מחצית השקל בכל שנה ושנה אפילו עני המתפרנס מן הצדקה חייב ושואל מאחרים או מוכר כסות שעל כתיפו ונותן מחצית השקל שנא' והדל לא ימעט".

אמנם ידוע דברי הביה"ל שם שרצה לחדש שכל הדין שלא יוציא יותר מחומש הוא דווקא אם המצווה יקרה יותר ממחיר השוק, אבל אם זה המחיר של המצווה בשוק, אדם צריך להוציא הון על המצווה כדי לקיים מצוות אפי' שזה יותר מחומש

מחומש, ולפ"ז ודאי דלא קשה מידי, אמנם הביה"ל בעצמו כתב שזה הגדרה מחודשת ולא משמע כן מדברי הראשנים.

עוד יש לעיין במיקום של מסכת שקלים שאמורה להיות בסדר קדשים, שהרי לשם הוא שייך - שאוספים שקלים לתרומת הלשכה להביא קרבנות, ולמה סידרה רבינו הקדוש דווקא בסדר מועד, **עוד יש להעיר** שהרמב"ם מביא הל' שקלים בספר **זמנים**, בדיני כל המועדים ולא בהל' קרבנות, והלא דבר הוא! וכמו"כ הרמב"ם בספר המצוות מזכיר המצווה של מחצית השקל במצווה קע"א שהוא בתוך מצוות ה'מועדות' שהם ממצווה קנ"ד - קע"א?

ומה שנראה מזה שהגדרת מצוות שקלים הוא לא רק לצורך הקרבנות אלא הוא גם מצווה בפנ"ע שתלוי בתקופת השנה, וכשאר מועדות שהיו בכרך 'זמנים' של הרמב"ם.

יש לעיין בדברי הרעק"א הידועים בשו"ת ס"ט שנשים פטורות מתפילת מוסף כיון שלא היו שוקלות, וע"כ אין להם חלק בקרבן ציבור וכבר רבו הדעות בנושא.

יש לעיין לפי דבריו, מאי שנא מהא דנשים חייבות בפרשת התמיד, כמבואר בסוף סימן מ"ז ואם הם לא בכלל קרבנות, מה שייך לחייבם בפרשת התמיד.

יש לעיין מה שונה מצוות מחצית השקל מכל שאר מצוות האמורות בתורה שקיימא לן בסימן תרנ"ו שהמבזבז אל יבזבז יותר מחומש במצות עשה, ובלא תעשה ייתן כל ממונו קודם שיעבר, וא"כ בעני שאין לו כלום איך פסק הרמב"ם שחייב למכור כסותו?

ובשלמא לדעת הרמב"ן (פ"ל פ"ב) שיש גם לאו במחצית השקל של 'הדל לא ימעט' ניחא כיון שהיו מצוות ל"ת א"כ מחויב לתת כל ממונו כדי לא לעבור על המצווה [ובתשב"ץ בזהר הרקיע אזהרה נ"א כתב שיש שני לאוין במחצית השקל א' העשיר לא ירבה וב' הדל לא ימעט] אבל לדעת הרמב"ם וכן החינוך מצוה ק"ה שמנו רק מצוות עשה קשה.

אמנם ידוע דברי הביה"ל שם שרצה לחדש שכל הדין שלא יוציא יותר מחומש הוא דווקא אם המצווה יקרה יותר ממחיר השוק, אבל אם זה המחיר של המצווה בשוק, אדם צריך להוציא הון על המצווה כדי לקיים מצוות **אפי' שזה יותר**

> המשך מעמ' קודם

שנעשה ב"מ אחר ר"ח ניסן חייב כל השנה. וכתב שחיפש בספרים ולא מצא ושאל ת"ח ולא היתה תשובה ברורה. ואולי יוכל בעל שמן המאור לעזור. אין ידוע לנו אם בעל שמן למאור עזר לו או לאו אבל אנו נתמוך בו כפי יכולתנו, שהנה ברמב"ם (שקלים א, י) כל מי שאינו חייב בשקלים אע"פ שדרכו ליתן או 'עתידי ליתן' אין ממשכנים אותו, ובמקורות וציונים על הלשון 'עתידי ליתן' הביא ממה"מ דהיינו שקרוב להביא ב' שערות, וע"ז כתב הרמב"ם שלא ממשכנים אותם אבל עתידים ליתן כלומר חייבים.

אכן שה"ת מרן הגר"ח צוק"ל בשקל הקודש (סקע"ג ובציון ההלכה שקכ"ג) מאן בפירוש הנ"ל וביאר שעתידי ליתן היינו שאמר שיתן. ועכ"פ לפי המה"מ כך הדין. ומי שמסתפק בנתינת שקלים או חצייהן יכול תמיד לתת לכולל ליל פורים במאורות.